

**FICTION
CONNECTION**

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

Elin Cullhed

Euforie

Un roman despre Sylvia Plath

Traducere din limba suedeză de Gabriella Eftimie

Euforie este un text literar despre Sylvia Plath și nu trebuie, deci, citit ca o biografie. Intriga și personajele care coincid cu persoane și întâmplări din realitate sunt prelucrate conform logicii romanului și devin, așadar, fictive, o parte din fantezia literară. În cartea aceasta, Sylvia Plath este un personaj fictiv.

7 decembrie, 1962, Devon

ȘAPTE MOTIVE CA SĂ NU MORI:

1. Pielea. Să nu mai simți niciodată pielea copilului tău mult-iubit. Nicholas, când face pe clovnul în pat și eu îmi vâr nasul pe lângă fundulețul lui. Frieda, care trebuie gădilată ca să simtă că trăiește și se liniștește după, cu un râset care o purifică, parcă. Câinele meu, care se proptește în ei și știe că avem cu toții același sânge for ever and ever in all eternity, Amen. Oh, cum ar fi să nu le mai simt niciodată pulsul ăla puternic, conceput chiar de mine? Mi-e imposibil să nu mai trăiesc pentru ei, chiar dacă au și pielea lui Ted, pielea de șarpe a lui Ted, el, care își deschide maxilarul și-și îndeasă prada în gură și nu se liniștește până când n-o sufocă.

2. Timpul. Vreau să-mi văd copiii crescând, vreau să-i văd cum se julesc la genunchi când învață să se dea cu bicicleta, vreau să-mi scot lațul din jurul gâtului și să-i hohotesc în față în timp ce se pregătește să șerpuiască

spre victima următoare (singur — se știe că șerpii sunt narcisiști la modul cel mai patologic), în timp ce eu sunt ocupată cu propria-mi viață. Vreau să ling o acadea și să simt zahărul topindu-se și timpul dizolvându-se în mine, vreau să mă trezesc într-o dimineață de vară cu cafeaua în mână și să scriu până când nu mai pot, până când timpul se oprește și se conservă, se prelinge de pe mine ca apa de mare și mă iartă pentru toate păcatele. Timpule, vreau să mă ierți. Vreau să apuc ziua în care timpul face totul ușor de iertat, scoate încă o dată căpșunile din pământ (chiar dacă moartea e aproape și putregaiul ne pândește după colț), îl face pe om să ridice capul de pe pernă și să-și închipuie încă o dată că totul va fi bine.

Doamne, ce bine mă simt acum că mor! Niciodată n-am mai văzut lucrurile așa de clar. Ar trebui să trăiesc tot timpul cu gândul la moarte, ca o drogată, ca atunci când îți vezi fostul iubit pierzându-și răsufarea după ce a consumat tot aerul care îl învăluia sub armură. Pielea de șarpe se leapădă, pălește ca o cârpă uitată pe o plajă englezească. Prefer să ard. Sunt convinsă că e o comparație perfectă când mă gândesc la viața mea. Oh, incendiu, care nu poți fi primit cu brațele deschise! Oh, tu, spaimă, când focul a cuprins scrijeliturile unui bărbat convins că merita pentru ele Premiul Nobel! Vă zic eu, oamenii o să-și amintească de mine. Așa că n-o să mai fiu piele și timp și începutul anilor șaizeci pentru că timpul o să se transforme în mine, dar fără implicarea mea. Imaculat, ca un cuvânt bine ales pe o pagină dintr-un volum de poezii. Ted o să-mi spele cărțile, așa cum eu i-am spălat cămășile urâte. Iar el o să se stafidească, asemenea unei chitre în pământul de toamnă. Ca merii japonezi din grădina noastră.

3. Gândul că n-o să mai fac sex niciodată, că n-o să simt țeapa aia înfierbântată, pătrunzându-mi în carne și transformându-mă în animal, până la extincție. Dacă ar vrea cineva să mi-o tragă în fiecare zi, n-aș simți nevoia să mor, ha, ha. Nu e cazul să mă citați, dar arătați-i maică-mii, cea mai nefcută persoană din istoria lumii (și, din cauza asta, extrem de nervoasă, nesărată și banală, transparentă ca un pahar cu apă, ceva fără de care nu poți trăi, dar cu atât mai previzibilă și mai plictisitoare și fără gust, care m-a făcut să sfidez atât de tare moartea, care m-a făcut atât de invidioasă pe femei — când, de fapt, femeile ar putea să fie colacul meu de salvare —, care m-a convins că nu am nevoie de apă, că sunt mai presus de apă, că nu sunt o ființă băutoare de apă, nici măcar mamiferă nu sunt, sunt mai presus de setea normală de muritoare, că, de fapt, urăsc apa și că nu vreau să-mi beau paharul zilnic de apă).

4. Ca să nu-i fac lui pe plac. Să nu-i fac pe plac și să-i demonstrez că toate profețiile lui s-au adevărit. „Ar fi mai ușor dacă ai muri”, i-a scăpat vara trecută când încerca să-și adune curajul să mă părăsească. „Tu, cu atracția ta pentru moarte, parcă ai căuta-o cu lumânarea” — toate văicărelile lui cum că aș ucide tot ce ating. Nu vreau să-i cânt în strună. Vreau să stau în mijlocul cercului, să strălucesc și să trăiesc. Nu vreau să-i ofer pe tavă „istoria vieții mele”. Nu vreau să-l aud declamând: Știți, copii, mama voastră a fost o persoană mai specială, uneori nu se simțea tocmai bine, iubea viața atunci când radia spre ea ca o rază aurie, dar viața înseamnă și greutate și frig și bacili în martie și lipsă de bani. Trebuie s-o prețuim, copii, trebuie să-i păstrăm amintirea vie și, în fiecare primăvară, când

răsar narcisele, trebuie să culegem un buchet în amintirea ei. Vocea Sylviei era puternică, dar înăbușită, așa că n-a reușit niciodată să-i părăsească trupul, să se transforme în cărți, *de asta voia atât de mult să-și anihileze corpul și să-și lase doar sufletul să trăiască. Pentru mama voastră, scrisul și faima erau mai importante decât viața de familie.* Bla bla bla. Ce idioțenie! Nu vreau să-i ofer cele mai bune felii de tort din viața mea. Nu vreau s-o aud pe Olwyn, sora lui, sprijinită pe piciorul ăla de fier al ei, cu brațele încrucișate, spunând: Ți-am zis eu de când am văzut-o prima oară, cu femeia asta nu faci casă, Ted, puterea asta a ei fragilă, voalul de durere de pe fața ei — știu că-ți vine să-l smulgi de acolo cu sarcasmul tău și să-i distrugi încrederea în sine, să-i transformi zâmbetul într-o grimasă. E o diavoliță mică, Ted, o frumușică, o americană fricoasă cu inima împachetată în celofan, rezistă un timp, după care se dizolvă ca zahărul în ploaie. Ascultă-mă pe mine!

Iar el o s-o asculte pe soră-sa și o să se facă tot mai puternic și-o să-și zică: Ce prost am fost s-o iubesc, pe femeia asta n-aveai cum s-o iubești.

Când, de fapt, el e de vină. În casa lui nu e loc de iubire. În casa lui, în locul din care provine, oamenii strâng din dinți și lucrează, judecata, esteticul și felul în care interacționezi cu cei din jur N-AU DELOC IMPORTANTĂ, în casa lui nu există cultură, finețuri, noblețe, familia lui are gura spurcată și nu știe să mănânce frumos, ce vină am eu că am fost o femeie care a putut să iubească și să fie frumoasă, c-am nimerit în casa lui, în familia lui, în Anglia lui, în moștenirea lui vulgară, cu haine murdare de cărbune.

Voiam să împărtășesc ce aveam cu el, voiam să-i dau din înțelepciunea mea, din talentul meu de a mânu

cuvintele și de a percepe lucrurile așa cum sunt ele. Observațiile mele. Dar lumea nu vrea să vadă fete de aur, fete deștepte. Lumea nu le poate suferi. Lumea vrea femei dure, rele, ca Olwyn, femei pe care bărbații nu le iubesc, născute ca să se descurce singure, femei europene care au supraviețuit celor două războaie mondiale, femei care știu ce înseamnă să pui osul la treabă, dar care habar nu au ce-i aia să fii nuanțată, să predai la școala de fete Smith și să scrii poezii năucitor de frumoase în timpul tău liber. Sunt invidioși, vai, ce invidioși, pe fetele ca mine, cu toate că ei sunt câștigătorii — ei câștigă viața, deși nu-s în stare să nască un copil și să ducă mai departe linia de succesiune a casei regale, să se proptească în tăblia patului și să aducă pe lume magmă fierbinte. Olwyn n-o să facă niciun sacrificiu pentru că n-o să ardă niciodată. O să stea acolo și-o să strângă din dinți la nesfârșit și-o să lase viața s-o cotopească pe dinăuntru până în ziua morții. N-o să calce niciodată din proprie inițiativă peste pragul vieții, n-o s-o remodeleze, n-o să-i dicteze încotro s-o ia, n-o s-o toarne în cofraje frumoase, n-o să-i dea copii noi. În felul ăsta e scutită de revelația că lumea asta nu-i suportă forța, frumusețea zdrobitoare, genul ei. O să rădă de moartea mea, o să ofteze, o să fie invidioasă pe faptul că am murit pentru că ea n-o să aibă niciodată curajul!

5. Marea, pietrele. Să mă plimb în lumina fragilă din Winthrop într-o după-amiază și să adun pietre pentru tatăl meu, să am iar șapte ani și să simt cum păticea de natură pe care o găsesc pentru el creează o legătură între noi, mai puternică decât orice altceva pe lumea asta. Misterele pe care le împărtășesc cu el sunt descoperirile noastre, comori scumpe, asemenea secretelor inimii. Marea

Elin Cullhed

Îmi linge picioarele bronzate și miroase a sare furioasă și a alge maro, intrate în putrefacție, iar tata mă roagă să-i caut cele mai frumoase scoici și cele mai netede pietre de pe plajă, după care îmi promite c-o să-mi povestească ceva. Plaja și tata, marea, nesfârșită. Îmi iubesc tatăl. Știu că m-am născut și din el, că el mi-a oferit misterul și cuvintele; efuziunea. Acum când mă întorc la Winthrop, nu mai descopăr nimic solemn la plajele alea, iar marea mă plictisește — sunt conștientă că am alte sarcini care mă așteaptă. Mă aștept să redescopăr pacea și lumina copilăriei, dar rezultatul e deplorabil — îmi dau seama de previzibilul așteptărilor ăstora și mă trădez, văd totul dintr-un unghi nou. Din cauza asta, poate că marea, de fapt, n-ar trebui să se afle printre motivele pentru care aleg viața. Și chiar dacă Frieda și Nicholas ar iubi marea așa cum am iubit-o eu, n-ar avea cum să-l cunoască pe tatăl meu, bunicul lor, cu palmele lui imense, în care să înșiruie pietricele rotunde. Tatăl meu e și nu e printre motivele mele. Aș fi vrut să-i păstrez amintirea vie, să-i apăr numele și să-mi las corpul să fie purtat până la sfârșitul timpului, ca o ancoră pentru corabia lui eșuată. Dar nu mai vreau să văd marea, pietrele și scoicile prefăcându-se în fantome. Și să simt zăngănitul dogit al morții în jurul gâtului.

6. Frieda, oh, Frieda.

7. Nicholas.

Cu un an înainte

Textul era compus din viața mea.
Din corpul meu, din pielea mea, din încheieturile mele albe, strălucitoare care m-au ajutat să traversez comitatul Devon cu bicicleta. Când mă întâlneam cu vreun cunoscut, începeam să tremur, era ca și când nervii și venele ar fi alcătuit un model cu ochiuri mici pe corpul meu și inima era gura mea, inima era cea care vorbea și bâiguia „Bună!” când dădeam peste vecina (nevasta directorului băncii) căreia îi plăcea să mă măsoare din cap până-n picioare ca să vadă dacă sunt normală.

Inima ticăia în miezul ființei. Gura. Gura mea roșie. Eram subiectul discuției, miezul însuși — cum era să mă întind peste limitele ființei mele și să creez un alt motiv? Cum să mă distanțez de miezul motivului?

Ted o știa foarte bine, de asta era căsătorit cu mine: eu eram nervii, sângele, inima, pielea albă, colierul de perle, eu eram marmura, eu eram porumbița, eu eram căprioara, eu eram cârțița moartă pe care am găsit-o pe jos, eu eram fetița, femeia, mama copiilor lui. Eram America, eram un continent întreg, eram viitorul, motivul pe care voia să-l descopere, o persoană pe care voia s-o colonizeze, voia să

mă mănânce, să se adăpostească în mine, voia să mă conserve. Voia să mă ia din America, acolo unde m-am născut, să-mi conecteze inima la pulsul vieții londoneze, după care să mă plaseze într-o casă de la țară, în Devon, printre narcise și pășări. Mi-a cumpărat o bicicletă. Mi-a tras-o pe canapeaua din camera de zi rece, eram un lac de sudoare caldă sub el când a ejaculat. Mirosea a carne și sânge. A spermă. După asta se simțea atotputernic. Cucerise America, își forțase propriile limite, completase motivul: femeia condamnată la moarte.

Femeia condamnată la moarte. Sunt creația lui.

M-am ridicat din lacul de sudoare și m-am spălat zâmbind fericită, eram însămânțată cu copilul lui, visul lui, promisiunile lui. Stăteam pe pământul lui. Pe teritoriul lui de vânătoare de iepuri. Erau merii lui, șaptezeci și unu la număr (eu numărasem șaptezeci și doi). Cuvintele lui, pomii lui, scrisul lui. Vocea lui. Am desăvârșit viața pentru el. I-am permis copilului lui să aterizeze în universul ăsta din carnea mea. Frieda. Un măr căzut lângă pom. Gură roșie, inimă roșie, puls roșu. Atunci am simțit că trăiesc și eu. „Nimic nu m-a făcut vreodată mai fericită decât copiii”, îi scrisesem la un moment dat mamei mele. Dar știam că tot ce scriu și tot ce spun (VOCEA MEA, FIINȚA MEA) va fi răstălmăcit într-o bună zi. Realitatea din jurul meu se schimba în fiecare minut și Ted știa asta, eram ba mulțumită, ba disperată, ba plângeam, ba transpiram, speram sau îmi doream tot felul de lucruri.

De fapt, nimic din toate astea nu putea fi luat în serios.

Așa că, în clipa în care m-am întâlnit cu nevasta directorului băncii, după ce m-am dat jos, cu chiu, cu vai, de pe bicicletă (eram iar însărcinată și mai aveam puțin până să nasc), îmi doream să fiu eu cea care o vedea pe

EA, nu ea pe mine. Eu, Sylvia, eram cu siguranță de o sută de ori mai plăcută ochiului și totuși nu mă vedeam pe mine însămi!

Am zâmbit forțat și mi-am șters fața transpirată. Mi-era cald în hainele alea groase. Centrul era împodobit, ne aflam în pragul Crăciunului. Soția bancherului cumpărase ceva ce ar fi trebuit să cumpăr și eu. Îmi dădeam seama că nu-i permisese deloc să se desfășoare după bunu-i plac și că o colonizasem și eu, în mod inconștient, și o lăsasem să ocupe prea mult loc în centru, să-mi provoace anxietate și stres.

— Ai primit pachet? m-a întrebat ea.

— Da, sunt abonată la câteva reviste din America și nu vreau să renunț la ele, i-am zis și am regretat imediat că i-am dat un răspuns atât de lung și de complicat la o întrebare banală.

Mă întrebam cum ar fi să mă împrietenesc cu ea, dar m-am răzgândit repede: Doamne, cum putea să poarte un palton așa de urât?

— Și pe Frieda unde ai lăsat-o? m-a întrebat ea.

Am zâmbit forțat, learcă de transpirație.

— Acasă cu tatăl ei, am răspuns cu mândrie.

— Ce bărbat bun, a spus soția bancherului.

— Ted, i-am reamintit. Ted Hughes.

Nevasta bancherului a dat din cap. Părea că se gândește intens la ceva.

— Nu vreți să treceți pe la noi într-o seară? Mâncăm ceva... Nimic pretențios. Mă gândeam c-ar fi timpul să facem cunoștință mai pe îndelete, doar suntem vecini, nu-i așa? Ce zici... mâine-seară?

Cât de... *cumsecade și normal*. Bineînțeles. M-a prins în plasă — măi, măi, cum a ghicit ea momentul potrivit!

Relațiile dintre oamenii de aici nu semănau deloc cu cele de acasă, unde puteai să-i spui „I Love You“ chiar și cuiva cu care împărțiseși o cină banală, nespectaculoasă. I Love You — rupeai, pur și simplu, o bucățică din inima ta, și asta nu însemna neapărat că formai o prietenie foarte intimă. Dar aici, în Anglia, mi se părea că oamenii interacționau după un anumit set de reguli, nu neapărat pentru că aveau chef, ci dintr-un simț ciudat al obligației. *E timpul să ne cunoaștem vecinii. Trebuie. Cum să trăim unii lângă alții și să ne vedem zilnic, fără să ne prezentăm pe îndelete, fără să ne arătăm ce mobilă prăfuită avem în casă.* Doamne, nu-mi trebuia deloc așa ceva! Dar nici s-o privesc în ochi și să-i zic „nu, nu, nu, nici vorbă!“ nu îndrăzneam.

Am preluat pachetul de la un tânăr din spatele ghișeului de la poștă și ceva din prezența mea l-a făcut să tresară. Poate nervozitatea, gura în formă de inimă, roșul palpitând tot mai tare. Încordarea.

M-am întors spre femeie.

— Da, cum să nu, i-am răspuns veselă. Oricum nu facem nimic interesant. Cu cea mai mare plăcere.

Nevasta bancherului a zâmbit mulțumită din haina ei de blană. *Ciripea* cu adevărat. Hai, treacă de la mine, mi-am spus în gând. Măcar am binedispu-o.

— Perfect, draga mea! mi-a strigat de dincolo de piațetă.

Nu mă învățam niciodată. Să ridic pachete, să fac niște comisioane, să mă dau cu bicicleta, să rostesc cuvinte precum „bună“ sau „mulțumesc“. Zici că erau cele mai epuizante lucruri din lume. Peste tot, oamenii executau sarcini de o sută de ori mai grele, pe când eu, ce făceam? 1. Eram însărcinată și 2. mă duceam cu bicicleta după un pachet în centru, dar nici măcar de *asta* nu eram în stare fără să fac impresie.

Chiar trebuie? Chiar trebuie, pe bune? Trebuie să fiu neapărat un circ ambulant? Trebuie să am o inimă? Trebuie să le amintesc oamenilor de sentimentele și motivele lor? Chiar trebuie să fiu o numărătoare inversă vie pe bicicleta mea?

Mă clătinam pe bicicletă cu pachetul pe portbagaj, dezamăgită că îmi terminasem deja treaba fără ca lucrul la care sperasem — c-o să se întâmple ceva, c-o să-mi vină o idee, că un vers dintr-un poem avea să se pună în mișcare din pricina efortului sau că ceva o să mă anime, pur și simplu — fără ca toate acestea să se întâmple. Nu-mi trecea prin cap niciun cuvânt, niciun început de capitol, nu se contura niciun roman sau vreun personaj. Nimic.

Era deja două când am urcat scările verandei, greoaie și imensă ca o mamă de troli. Eram din nou acasă. Acasă în regatul meu și al lui Ted Hughes.

Și regatul Friedei. A pășit spre mine și și-a sprijinit corpul micuț de copil de un an de corpul meu. I-am luat-o înainte și i-am spus: „Ești prea grea, mama nu te poate lua în brațe acum“. Era să-i trag un șut din greșeală în timp ce încercam să scap de haină, fără să scot și puloverul de lână.

Spre mirarea mea, Ted scria la mine în atelier.

Nu mă văzuse încă, dar în clipa următoare s-a ridicat de pe scaunul din fața mașinii de scris și a coborât încet scările.

— Ce faci, scrii? l-am întrebat.

Avea un aer vinovat, de parcă l-aș fi prins cu mâța-n sac. Afișasem zâmbetul meu derutant, zâmbetul ăla care emană lumină.

— Da, am scris câteva rânduri, a recunoscut Ted. Țștia de la BBC vor să le trimit materiale noi.